

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

А Зроблено аналіз переваг використання інформаційно-комунікаційних технологій у фізичному вихованні дошкільників і виокремлено перелік мультимедійних засобів, які доцільно використовувати в процесі фізичного виховання в ЗДО, розглянуто питання підготовки майбутніх вихователів ЗДО до застосування інформаційно-комунікаційних технологій. Визначено компоненти системи підготовки майбутніх вихователів в освітньому процесі.

Ключові слова: дошкільники; фізичне виховання; інформаційно-комунікаційні технології; мультимедійні засоби; якість вищої освіти

Актуальність проблеми обумовлена потребою сучасного суспільства та національної системи освіти України у підготовці педагогів, здатних виховувати здорових, витривалих, вправних, життєздатних людей. З огляду на те, що здоров'я громадян є складником соціально-економічного зростання, безпеки та розвитку держави, дослідження спрямоване на вивчення педагогічних умов підготовки майбутніх вихователів до фізичного виховання засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

На обґрунтуванні педагогічних умов підготовки майбутніх вихователів наголошується у законах України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про дошкільну освіту», у Базовому компоненті дошкільної освіти України. Вказані нормативні документи підкреслюють важливість забезпечення створення педагогічних умов підготовки майбутніх вихователів до фізичного виховання засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

Інтенсивний розвиток суспільного дошкільного виховання, особливе значення перших років життя дитини у формуванні особистості – все це зумовлює необхідність підготовки професійних педагогів, які зможуть кваліфіковано керувати складним процесом виховання дошкільників. Перебудова системи освіти пов'язана з підвищенням вимог до рівня теоретичної та практичної підготовки, до особистості вихователя закладу дошкільної освіти.

Постановка проблеми. У Концепції «Нова українська школа» наголошується на необхідності наскрізного застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі та управлінні закладами освіти, що має стати інструментом забезпечення успіху української системи освіти. Зазначається, що для підвищення якості освіти запровадження інформаційно-комунікаційних технологій має перейти від одноразових проєктів у системний процес, який охоплює всі види освітньої діяльності [5].

Сучасними вченими та педагогами-практиками всебічно досліджено основні напрями впровадження ІКТ в освітню діяльність, зокрема як інструменту підвищення якості навчання (вдосконалює освітній процес та підвищує його ефективність), розвитку особистості дитини (активізує процес пізнання особистістю оточуючого світу та самого себе), інформаційно-методичного забезпечення та керівництва освітнім процесом, комунікації суб'єктів освітнього процесу, автоматизації процесів контролю та корекції результатів освітньої діяльності. На сьогодні інформаційно-комунікаційні технології, дійсно, стають потужним засобом навчання, виховання та розвитку, використання якого дає змогу педагогам вирішувати методичні завдання на якісно вищому рівні. Це положення повною мірою стосується і дошкільної освіти, метою якої є забезпечення цілісного розвитку дитини, її фізичних, інтелектуальних і творчих здібностей шляхом виховання, навчання, соціалізації та формування необхідних життєвих навичок [1].

За результатами вивчення досвіду використання ІКТ педагогами-новаторами можемо констатувати доцільність використання інформаційно-комунікаційних технологій для збагачення змісту специфічних дитячих форм діяльності – ігрової, практичної, фізичної. Утім позначений досвід, на жаль, не набув належного поширення в галузі дошкільної освіти та вищої освіти. Цей факт актуалізує проблему використання потенціалу інформаційно-комунікаційних технологій як інструменту підвищення якості підготовки майбутніх вихователів до фізичного виховання.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Зазначимо, що в новому Законі України «Про освіту» поняття «якість освіти» визначено як відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти. У цьому контексті дефініція «якість освітньої діяльності» трактується як рівень орга-

нізації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством [2].

Цілком погоджуємось із позицією В. Кременя, який зазначає, що якісна освіта повинна розкривати та розвивати задатки й обдарування особистості, а також забезпечувати максимальну реалізацію її потенціалу [6].

Аналогічної думки дотримується О. Кононенко, яка класифікує якісну дошкільну освіту як процес і результат усебічного розвитку особистості дитини, створення сприятливих умов для досягнення нею фізичної, психічної та соціальної зрілості, одержання можливості для реалізації дошкільником свого природного потенціалу та творчих здібностей. Підтримуємо позицію вченого про те, що досягнення якості дошкільної освіти потребує оновлення всіх її складників, зокрема – змісту, методів, форм і засобів виховання та навчання [4].

Проблема підготовки фахівців у закладах вищої освіти є предметом досліджень багатьох учених: А. Алексюка, Л. Артемової, Г. Беленької, С. Гончаренка, М. Євтуха, І. Зяюна, В. Орлова та ін.

Аналіз психолого-педагогічної літератури стосовно професійної підготовки фахівців із фізичної культури свідчить про те, що досліджувана проблема розглядається науковцями в різних аспектах, а саме: вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури (В. Ареф'єв, С. Балбенко, Л. Волков, М. Данилко, М. Зубалій, Н. Мацкевич, Т. Овчаренко, О. Петунін, М. Садиков, Б. Шиян та ін.); упровадження особистісно орієнтованих технологій навчання та виховання у вищих педагогічних навчальних закладах (І. Бех, О. Вербицький, Л. Суценко); психолого-педагогічні основи навчання фахівців у галузі фізичного виховання і спорту (О. Федик, А. Цьось та ін.); підготовка студентів до фізичного виховання дошкільників (О. Богінч, Л. Волков, Г. Кошель, Н. Левінець, З. Нестерова, С. Петренко, Т. Поніманська, Л. Рижова, О. Шовкопляс та ін.).

Вивчення результатів наукового пошуку названих вище вчених дає підстави розглядати інформаційно-комунікаційні технології як інтерактивний багатоканальний інструмент фізичної діяльності та констатувати значний освітній потенціал ІКТ, які дозволяють:

- здійснювати швидкий доступ до вітчизняних і зарубіжних джерел інформації, зберігати та перетворювати її великі обсяги; моделювати різні процеси та явища, швидко розповсюджувати та впроваджувати результати досліджень у практику;
- використовувати телекомунікаційний простір у спільному дослідженні актуальних проблем;
- здійснювати якісне інформаційне забезпечення суб'єктів взаємодії в контексті досліджуваної проблеми;
- поєднувати індивідуальні та групові форми роботи, вибудовувати індивідуальні освітні траєкторії;

– створювати спільний мережевий контент (госларії, статті, обговорення, блоги, мультимедійні бібліотеки тощо);

– налагоджувати дистанційні форми спілкування суб'єктів освітньої взаємодії.

Наукові дослідження О. Бабешко, Я. Бельський, В. Безпалько, Р. Бикмухаметов, Я. Болюбаш, В. Бондар, В. Шандриголь, О. Ярошенко, В. Бальсевича, Л. Глазиріної, С. Лайзане, Н. Денисенко, Д. Хухлаєвої, В. Шебеко лишаються класичними, базовими і визначають методологічні підходи до розв'язання проблем обґрунтування педагогічних умов підготовки майбутніх вихователів до фізичного виховання засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

Мета статті: теоретично обґрунтувати процес створення організації педагогічних умов підготовки майбутніх вихователів до фізичного виховання засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

Як зазначають провідні фахівці, педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до фізичного виховання засобами інформаційно-комунікаційних технологій є основою для педагогічного досвіду та складаються не тільки у закладі вищої освіти, а й поза його межами. Одним із визначальних чинників формування педагогічних умов підготовки майбутніх вихователів до фізичного виховання засобами інформаційно-комунікаційних технологій є системний підхід, який повинен використовуватися при навчанні, вихованні та практичній педагогічній діяльності студентів. Здорове, гарне тіло, граційні рухи, як результат відповідного розвитку, повинні бути помножені на вміння майбутнього педагога використовувати засоби інформаційно-комунікаційних технологій для виховання багатогранного громадянина [3].

Теперішній період розвитку суспільства характеризується значним застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в усіх галузях людської діяльності й утворюють глобальний інформаційний простір.

Невіддільним і вагомим складником цих процесів є комп'ютеризація освіти. В Україні відбувається модернізація нової системи вищої освіти, зорієнтованої на входження її у світовий інформаційно-освітній простір. Цей процес супроводжують істотні зміни в педагогічній теорії і практиці освітнього процесу, пов'язані з коректуванням змісту технологій навчання, що має бути тотожним сучасним технічним можливостям і сприяти гармонійному входженню людини в інформаційне суспільство.

Отже, рівень комп'ютеризації водночас із кадровим і методичним забезпеченням освітнього процесу є важливим показником оцінювання дієздатності закладу вищої педагогічної освіти.

Підвищена увага вітчизняної психолого-педагогічної науки до цієї проблеми не випадкова, позаяк перенесення акценту в освіті, загалом й у вищій, зокрема, зі

знаннєвої парадигми на розвиток повноцінної, духовно-моральної, творчої особистості, та потребує актуалізації нових засобів здійснення освітнього процесу у педагогічному закладі вищої освіти.

Досвід показує, що використання інформаційних технологій здатне перетворити освітній процес, зробивши його ефективнішим і привабливішим для дітей дошкільного віку. Навчання з використанням інформаційних технологій стає для дитини творчим пошуком, від якого можна отримати задоволення і завдяки якому можна самоствердитися.

Головною метою інформатизації є якісне перетворення системи освіти у напрямі підготовки громадян до життя в інформаційному світовому суспільстві. Вона досягається шляхом формування знань, умінь і навичок, які забезпечують кожному члену суспільства потенційну можливість вільного доступу і взаємодії із законодавчо відкритою інформацією за допомогою засобів інформатизації, адекватних до сучасного рівня науково-технічного розвитку.

Основними напрямками використання комп'ютерних технологій в оптимізації фізичного виховання дошкільників є: графічне зображення основних рухів; навчання й контроль знань дітей із фізичного виховання; контроль фізичного розвитку та підготовленості дошкільників; підготовка та оброблення результатів досліджень рухової підготовленості; контроль і оптимізація техніки рухів; контроль фізичної працездатності респондентів; створення комп'ютеризованих комплексів фізкультурхвилинок, фізкультурних пауз, ранкової та гігієнічної гімнастики.

Ефективність процесу забезпечувалася створенням у дітей під час занять позитивних емоційних переживань, вихованням мотивів, інтересу, свідомості та активності, формуванням у старших дошкільників теоретичних знань, практичних умінь і навичок, що відповідає когнітивному, емоційно-ціннісному та діяльнісному компонентам виховання особистості.

Використання ІКТ, розроблення мультимедійних проєктів, навчально-методичних та ігрових посібників і впровадження їх у практичну діяльність педагога дозволяє підвищити якість організації в освітньому процесі.

До істотних переваг використання ІКТ у процесі фізичного виховання необхідно віднести наступне:

1. ІКТ значно розширюють можливості пред'явлення навчальної інформації. Застосування кольору, графіки, звуку дозволяє відтворювати реальний предмет або явище.

2. Використання комп'ютера дозволяє істотно підвищити мотивацію дітей до занять фізичною культурою, а також полегшити засвоєння дітьми навчального матеріалу різноманітної спрямованості.

3. ІКТ втягують дитину в освітньо-виховний процес, сприяючи найширшому розкриттю їхніх здібностей, активізації розумової діяльності, творчого потенціалу.

4. Використання ІКТ дозволяє зробити фізкультурне заняття привабливим і по-справжньому сучасним, здійснювати індивідуалізацію навчання дітей із різним рівнем фізичного, пізнавального розвитку. Дозволяє збагатити методичні можливості спільної діяльності педагога і дитини, надати їй сучасний рівень.

5. Навчання із застосуванням комп'ютера сприяє формуванню у дітей рефлексії. Навчальні програми дають можливість наочно уявити результат своїх дій, можливість виправити помилку, якщо вона зроблена.

6. Також ІКТ дозволяють вирішити проблему пошуку і зберігання інформації, планування, контролю й управління заняттями фізичною культурою, діагностувати стан здоров'я і рівня фізичної підготовленості тих, хто займається [7, с. 291].

Сучасні методи фізичного виховання все більше мають схильність до застосування нетрадиційних методів, які спираються на сторіччя перевірені напрями досягнення фізичної досконалості, що інтегруються з повсякденним життям і професійною діяльністю людини. Цей процес обумовлений їх надзвичайною ефективністю у вирішенні різних завдань. При підготовці будь-якого фахівця потрібно враховувати специфіку його майбутньої професійної діяльності. Основною вимогою при цьому має стати не тільки вивчення програмних продуктів і методів роботи з ними, а й підготовка до майбутнього застосування отриманих знань у своїй професійній діяльності.

Основою до вивчення спецкурсу «Підготовка майбутніх вихователів до використання ІКТ під час занять фізичного виховання» закладаються основні знання нетрадиційних методів фізичного виховання старших дошкільників.

Вивчення спецкурсу починається з визначення рівня готовності студентів до застосування нетрадиційних методів фізичного виховання, що допомагає викладачеві реалізувати принцип індивідуалізації та диференціації навчання.

Спецкурс спрямований на оволодіння майбутніми вихователями найвагомішими знаннями, вміннями і навичками застосування ІКТ-технологій із фізичного виховання у своїй професійній діяльності. Студенти продовжують використовувати вже знайомі методи, проте їхнє використання переходить у творчу площину.

Висновок. Отже, пріоритетним напрямом роботи кожного ЗДО є підвищення якості освіти через використання інноваційних технологій на заняттях й у позанавчальний час. Використання ІКТ у фізичному вихованні дозволяє зробити освітній процес цікавішим, а розвиток дитини ефективнішим. Вони відкривають нові можливості навчання не тільки для дитини, але й для молодого педагога. Тому сучасний педагог повинен досконало володіти знаннями в області цих технологій й успішно застосовувати їх на своїх заняттях з фізичної культури.

 Список використаних джерел

1. Беленька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу : монографія. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. 320 с.
2. Закон України «Про освіту». URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Качан О. А. Застосування та ефективне впровадження сучасних фізкультурно-оздоровчих технологій у процесі фізичного виховання. *Фізичне виховання в рідній школі*. 2016. № 4. С. 28–36.
4. Кононенко О. Проблема підвищення ефективності фізкультурно-оздоровчої роботи в дошкільних навчальних закладах. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика* : зб. наук. праць / за ред. І. А. Зяюна. Київ : ІПППО АПН України, 2010. С. 108–114.
5. Концепція «Нова українська школа». URL : <https://mo.n.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
6. Кремень В. Якісна освіта і нові вимоги часу. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2013. № 4. С. 4–11.
7. Петренко С. А. Підготовка майбутніх вихователів до формування у дітей дошкільного віку основних рухових умінь і навичок : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2007. 291 с

 References

1. Bielienska, H. V. (2015). *Formuvannia profesiinoi kompetentnosti suchasnoho vykhovatelya doshkilnoho navchalnoho zakladu*: monohrafiia. Kyiv: Kyiv. un-t im. B. Hrinchenka [in Ukrainian].
2. *Zakon Ukrainy "Pro osvitu"*. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].
3. Kachan, O. A. (2016). Zastosuvannia ta efektyvne vprovadzhennia suchasnykh fizkulturno-ozdorovchykh tekhnolohii u protsesi fizychnoho vykhovannia. *Fizyczne vykhovannia v ridnii shkoli*, 4, 28 36 [in Ukrainian].
4. Kononenko, O. (2010). Problema pidvyshchennia efektyvnosti fizkulturno-ozdorovchoi roboty v doshkilnykh navchalnykh zakladakh. In I. A. Ziaziun (Ed.), *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka*: zb. nauk. prats (pp. 108-114). Kyiv: IPPPO APN Ukrainy [in Ukrainian].
5. *Kontseptsiiia "Nova ukrainska shkola"*. Retrieved from <http://mo.n.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> [in Ukrainian].
6. Kremen, V. (2013). Yakisna osvita i novi vymohy chasu. *Dyrekto shkoly, litseiu, himnazii*, 4, 4-11 [in Ukrainian].
7. Petrenko, S. A. (2007). *Pidhotovka maibutnykh vykhovatelyv do formuvannia u ditei doshkilnoho viku osnovnykh rukhovyykh umin i navychok*. (Extended abstract of PhD diss.). Kyiv [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції
авторського оригіналу: 12.11.2019

Протасова Алёна. Педагогические условия подготовки будущих воспитателей к физическому воспитанию средствами информационно-коммуникационных технологий.

А *Сделан анализ преимуществ использования информационно-коммуникационных технологий в физическом воспитании дошкольников и выделен перечень мультимедийных средств, которые целесообразно использовать в процессе физического воспитания в ЗДО, рассмотрены вопросы подготовки будущих воспитателей ЗДО к применению информационно-коммуникационных технологий. Определены компоненты системы подготовки будущих воспитателей в образовательном процессе.*

Ключевые слова: дошкольники; физическое воспитание; информационно-коммуникационные технологии; мультимедийные средства; качество высшего образования

Protasova Alyona. Pedagogical Conditions of Future Educators Training for Teaching Physical Education by Means of Information and Communication Technologies.

С *The paper analyzes the advantages of the use of information and communication technologies in physical education of preschoolers and identifies a list of multimedia tools that are appropriate to use in the process of physical education in preschool education institutions, considers the preparation of future educators for preschool education institutions implementation of information and communication technologies. The components of the system of future teachers training in the educational process are proposed.*

Key words: preschool children; physical education; information and communication technologies; multimedia; quality of higher education

Протасова Альона Сергіївна, аспірантка Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

E-mail: alena_poddubnaya93@ukr.net